

2023

Roofvogelonderzoek

**Loonse en Drunense Duinen, Hooge Bank,
Baardwijkse Overlaat, Huis ter Heide, Elshoutse
wielen en de polders ten noorden van
Elshout/Drunen/Waalwijk/Sprang-Capelle/Waspik**

Inleiding

In 2023 hebben wij zoals we al jaren doen, onderzoek gedaan naar het voorkomen van broedende roofvogels in een gebied in de omgeving van Drunen-Waalwijk-Sprang-Capelle-Waspik-Kaatsheuvel-Loon op Zand.

Als onderdeel daarvan controleren we ook alle hoogspanningsmasten tussen Raamsdonksveer en Haarsteeg, een afstand van ongeveer 19 km met 61 masten. We vonden hierop dit jaar één broedende slechtvalk en twee broedende boomvalken.

Werkwijze

In het winterhalfjaar zoeken we nog naar nesten die we eventueel in het vorige broedseizoen gemist hebben.

In het broedseizoen zelf worden alle reeds bij ons bekende nesten gecontroleerd en wordt actief gezocht naar nieuwe nesten.

Indien een bezet nest is gevonden wordt dit zo goed mogelijk tot aan het uitvliegen gevolgd.

Het controleren doen wij in het begin met verrekijker of telescoop maar later bij de meeste nesten met een camera op lange stok waarmee we nesten tot ongeveer 20 meter hoogte kunnen bereiken.

Vier nesten van havik en negen van buizerd zaten voor ons te hoog voor cameracontrole. Daarnaast zijn de nesten op hoogspanningsmasten uiteraard niet met de camera bekeken.

Nestcontroles bij de bruine kiekendieven zijn, in verband met mogelijke verstoring, niet gedaan. Er is alleen op afstand gekeken.

In totaal vonden we 84 bezette roofvogelnesten.

Voor het zesde achtereenvolgende jaar hadden we een nest van een raaf.

Ondanks veel zoeken geen nest van de wespindief gevonden maar op Huis ter Heide werd in augustus wel een jong gezien!

Gebied

Het door ons onderzochte gebied kunnen we onderverdelen in de volgende deelgebieden:

- Loonse en Drunense Duinen, Hooge bank en Baardwijkse Overlaat
- Huis ter Heide
- Elshoutse wielen
- Polders ten noorden van Elshout/Drunen/Waalwijk/Sprang-Capelle/Waspik

Deelnemers:

Antoon Muskens	Mia van Bijnen
Ard Lagrouw	Roel van Bijnen
Jan van Son	Rolf Krúger
Harry Boezer	Theo Putter
Kees Kraneveld	

nestcontrole sperwer op 11 juli

Kees Kraneveld
Jacob van Ruysdaelstraat 37
5143 GL Waalwijk
kraneveld@hotmail.com
06-51791583

Havik

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
nesten	25	24	20	22	21	22	17
mislukt	1	1	2	2	7	0	3
aantal jongen uit	42	57	44	45	25	55	32
per gelukt nest	1,7	2,5	2,4	2,2	1,8	2,5	2,3

Het aantal broedende haviken daalt gestaag maar dit jaar wel een erg forse daling. Vrijwel zeker een paar gemist op een (niet toegankelijk) particulier terrein bij de Guldenberg. Wel een gevonden op een deel van Huis ter Heide dat voorheen niet in ons onderzoek was betrokken. Het is vrijwel zeker dat daar in voorgaande jaren ook een havik broedde.

Onder de mislukte nesten zitten er twee op Huis ter Heide. De al vrij grote jongen (drie resp. vier) waren bij een volgende controle van het nest verdwenen terwijl ze nog niet uitgevlogen konden zijn. Geen sporen van de dader gevonden.

Hetzelfde gebeurde op Huis ter Heide met een buizerd met twee grote jongen!

De beide haviknesten die bij de volgende controle leeg waren

Buizerd

Dit jaar vonden we 47 bezette nesten van de buizerd. Ongeveer hetzelfde als de drie voorafgaande jaren, maar beduidend minder dan in de jaren 2017-2019. Het aantal mislukte nesten viel dit jaar mee.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
nesten	65	68	79	53	40	51	47
mislukt	11	15	11	14	5	8	3
aantal jongen uit	93	94	138	61	49	73	81
per gelukt nest	1,7	1,8	2,0	1,6	1,4	1,7	1,8

Aanzienlijk
grootteverschil maar
beide zijn uitgevlogen

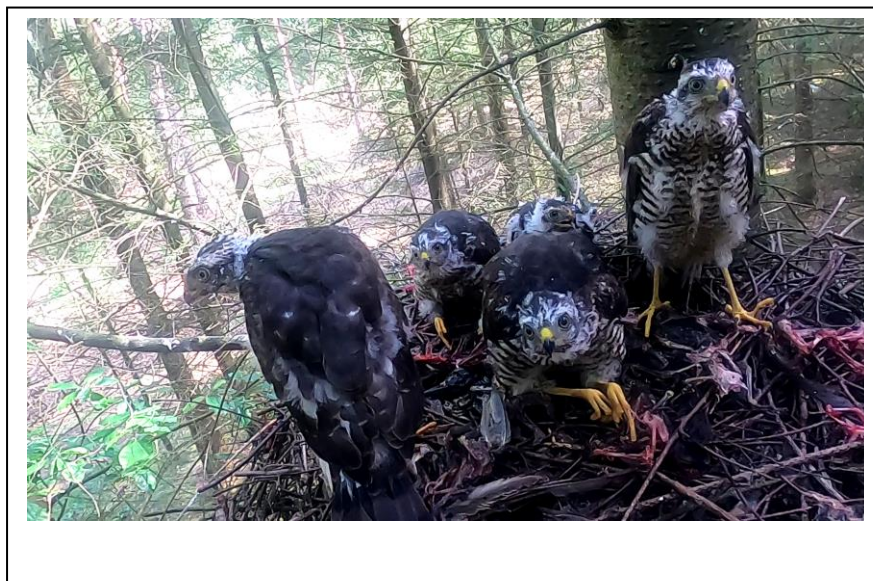
Sperwer

nest met vijf jongen op 27 juni

Dit jaar maar drie bezette nesten van de sperwer en daarvan mislukte er nog een. Het blijft erg moeizaam gaan met de sperwers in de bosgebieden.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
nesten	3	6	8	8	2	7	3
mislukt	1	3	2	8	1	4	1
aantal jongen uit	8	7	22	0	3	13	9
per gelukt nest	4,0	2,3	3,7	0,0	3,0	4,3	4,5

Hetzelfde nest als hierboven op 11 juli

Torenvalk

Met de torenvalk gaat het niet bijster goed in ons gebied.

We hebben het dan over de poldergebieden. In de Loonse en Drunense Duinen broeden geen torenvalken maar wel een aan de rand daarvan op een particulier terrein. Op Huis ter Heide werden geen broedende torenvalken gevonden.

Huis ter Heide is volgens ons zeer geschikt om kasten te plaatsen want daar zien wij regelmatig torenvalken. Door NM is één kast geplaatst op een volgens ons minder geschikte plaats. Deze was niet bezet.

Het aantal gevonden bezette nesten was met 10 gelijk aan vorig jaar.

Dit jaar geen nest in een hoogspanningsmast en ook niet in de letter "o" van Xenos op het industrieterrein in Waalwijk omdat de letters daar vernieuwd zijn en het nu minder geschikt is.

Een nest mislukte omdat in de jongen fase de broedkast van de paal is gevallen. Het tweede mislukte nest kwam door menselijke activiteiten. Precies rond de nestkast met daarin de broedende torenvalk op vijf eieren is een aantal dagen met machines gewerkt en daardoor zijn de eieren te lang onbebroed geweest en dus niet uitgekomen.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
nesten	6	7	14	22	15	10	10
mislukt	1	0	1	2	2	4	2
aantal jongen uit	24	40	58	75	59	30	37
per gelukt nest	4,8	5,7	4,5	3,7	4,5	5,0	4,6

Slechtvalk

In ons gebied hebben we slechts één paar broedende slechtvalken gevonden op een hoogspanningsmast. Vanaf begin februari was het paar daar al aanwezig. Er werd gebruik gemaakt van een oud kraaiennest.

Er waren twee jongen maar op enig moment was er nog maar één en dat ene jong was enkele dagen later ook verdwenen. Onbekend wat er gebeurd is.

In het begin van het broedseizoen waren ook slechtvalken aanwezig bij de Clemenskerk in Baardwijk maar van een broedgeval is niet gebleken. Mogelijk kunnen ze daar geen geschikte broedplaats vinden.

Met een bestuurslid van de Parochie hebben Theo Putters en ik de toren van de kerk aldaar beklommen (aan de binnenkant!) omdat ook daar een paar slechtvalken regelmatig was gezien. Hebben niets van eventueel broeden aangetroffen. De toren zelf is helemaal afgesloten dus binnen komen kunnen ze niet.

Boomvalk

op HSM

Er zijn drie bezette nesten van de boomvalk gevonden.
Twee zaten op een hoogspanningsmast de ander in een zwarte els.
Van alle drie de nesten zijn drie jongen uitgevlogen.

in zwarte els

Raaf

29 maart

De raaf broedde in hetzelfde nest als vorig jaar. Bij de eerste controle met de camera op 29 maart lagen er al drie jongen in het nest.

12 april

26 april zijn de drie jongen geringd

Als legdatum eerste ei is 22 februari berekend.

Bruine kiekendief

Twee van de drie uitgevlogen jongen

Dit jaar hadden we twee broedende bruine kiekendieven in ons gebied. Helaas is er een in de broedfase mislukt, maar het andere paar heeft drie jongen grootgebracht. Er is in verband met mogelijke verstoring niet naar de nesten gezocht.

Mislukte nesten

Elk jaar mislukken een aantal roofvogelnesten. Soms in de broed-fase en soms in de jongen-fase.

Opvallend is het verschil in aantal mislukte broedsels tussen de verschillende gebieden.

LDD= Loonse en Drunense Duinen

HtH= Huis ter Heide

Overig= polder en Elshoutse Wielen

Over de jaren 2017-2023 geeft dat het volgende beeld:

	LDD		HtH		Overig	
	nesten	mislukt	nesten	mislukt	nesten	mislukt
havik	88	15%	38	26%	26	12%
buizerd	185	16%	65	28%	153	14%

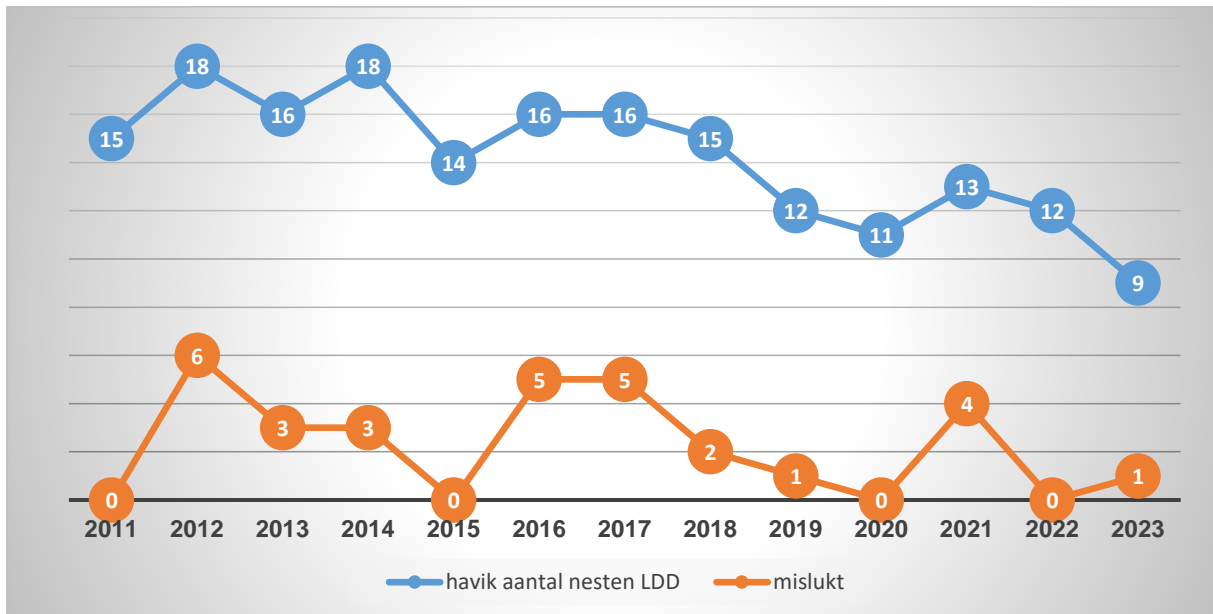
Opvallend het hoge percentage mislukte broedsels op HtH ten opzichte van de andere gebieden.

Totaal gevonden nesten 2017-2023

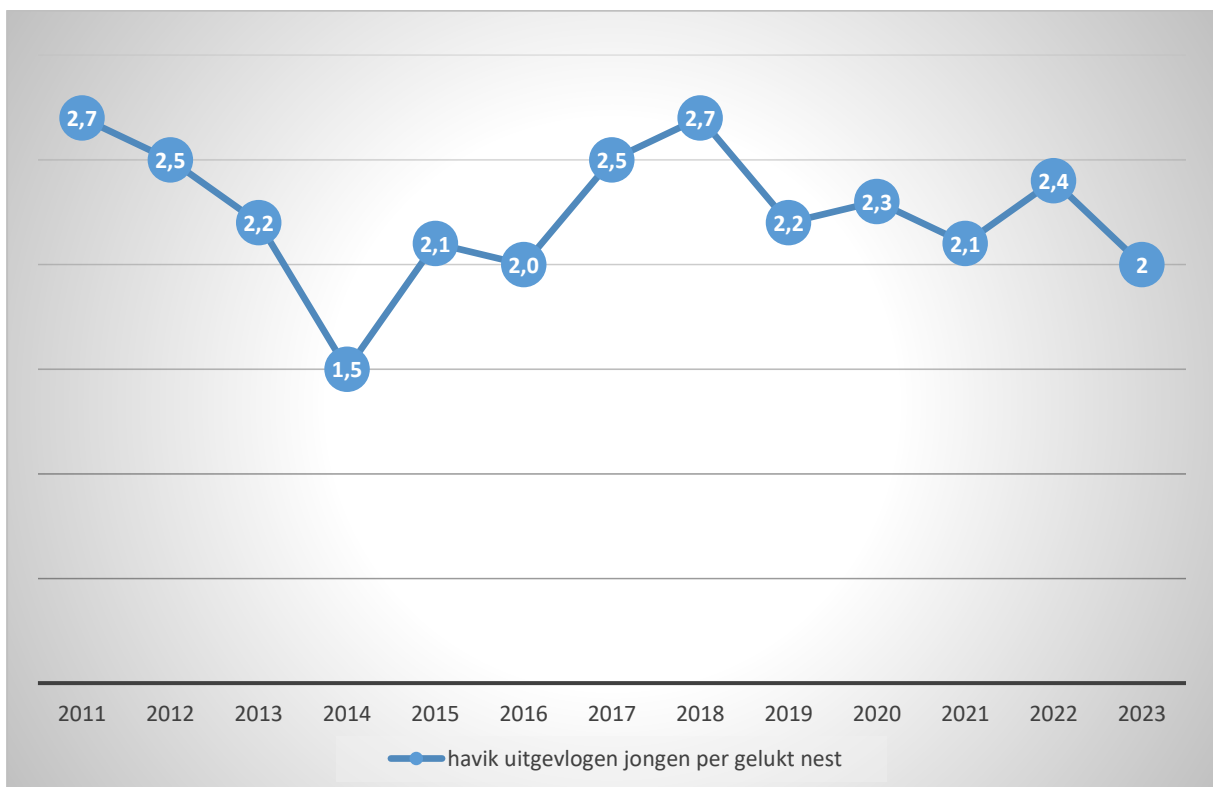
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
buizerd	65	68	79	53	40	51	47
havik	25	24	20	22	21	22	17
sperwer	3	6	8	8	2	7	3
torenvalk	6	7	14	22	15	10	10
boomvalk	1	1	2	3	2	2	3
slechtvalk	1	1	1	2	3	1	1
wespendief		1				1	
bruine kiekendief		1	1				2
raaf		1	1	1	1	1	1
Totaal	101	110	126	111	84	95	84

Havik in de Loonse en Drunense Duinen, Hooge Bank en Baardwijkse Overlaat 2011-2023

Aantal nesten

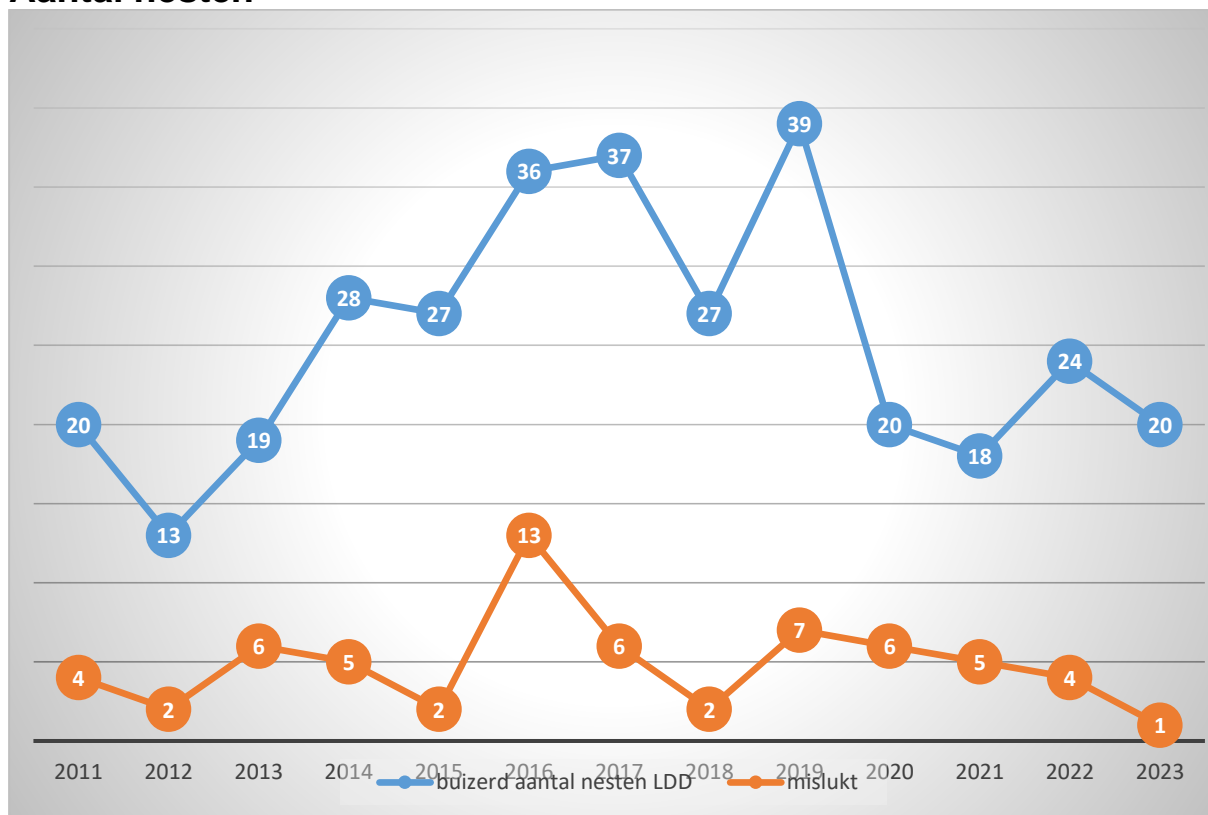

Aantal uitgevlogen jongen per gelukt nest

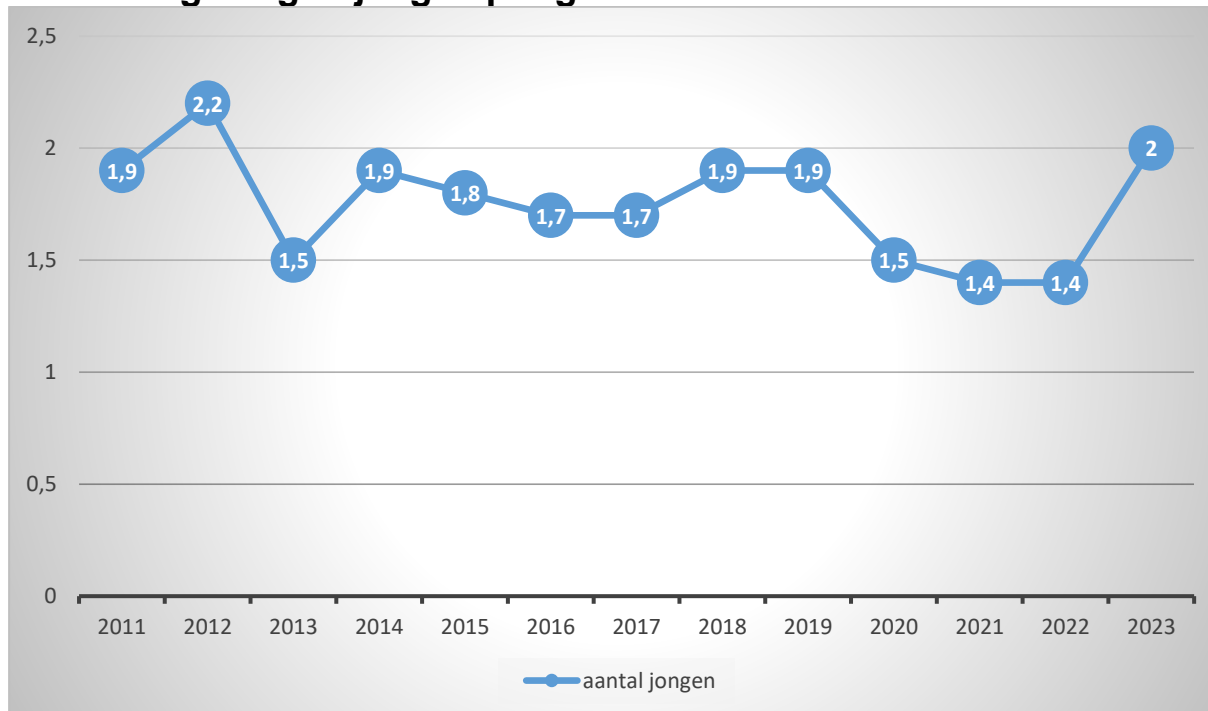

Buizerd in de Loonse en Drunense Duinen, Hooge Bank en Baardwijkse Overlaat 2011-2023

Aantal nesten

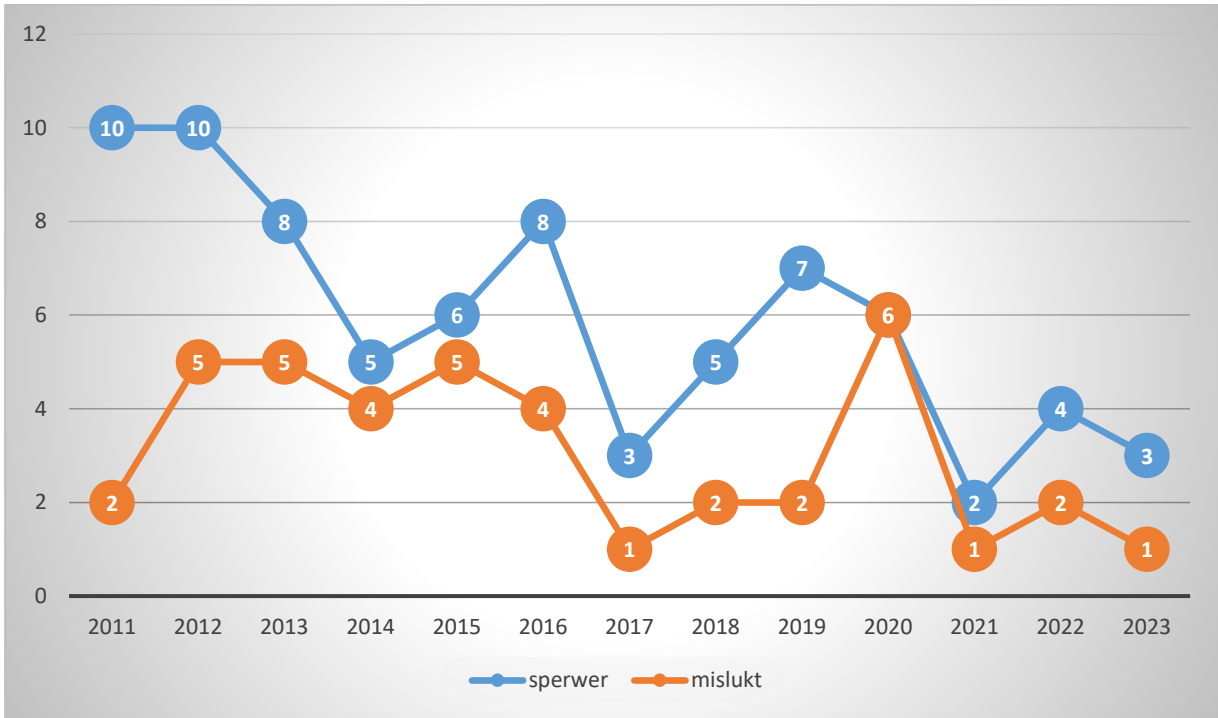

Aantal uitgevlogen jongen per gelukt nest

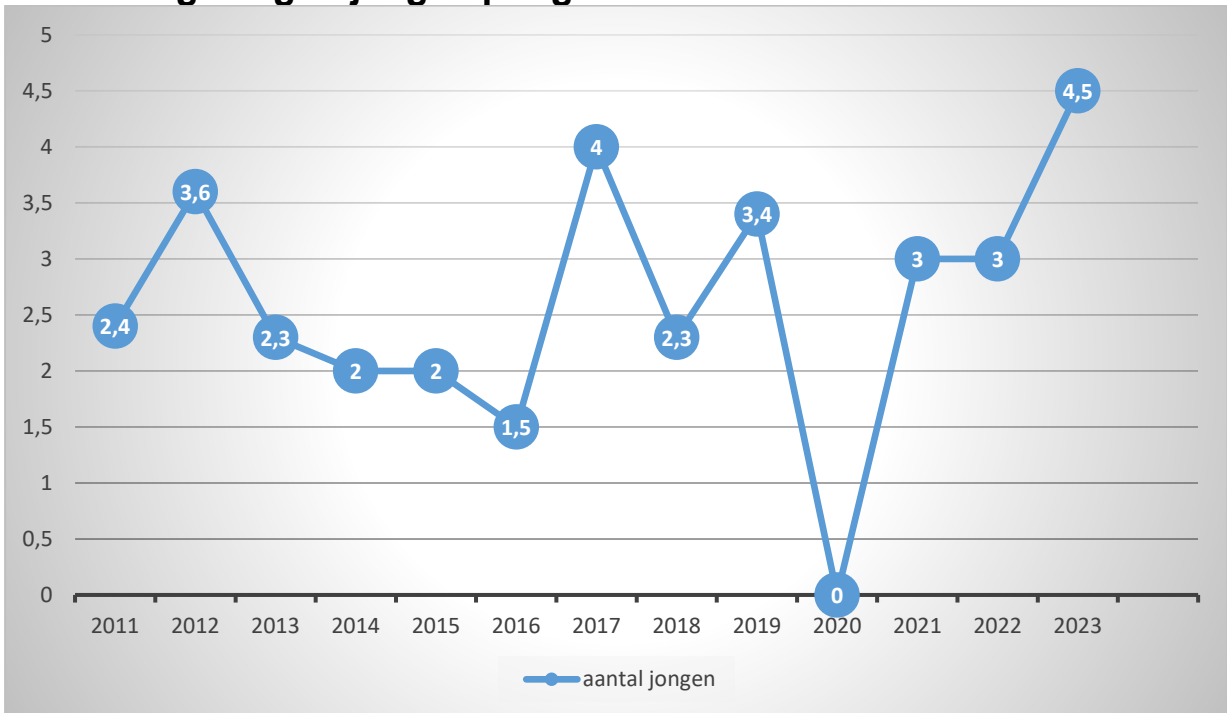

Sperwer in de Loonse en Drunense Duinen, Hooge Bank en Baardwijkse Overlaat 2011-2023

Aantal nesten

Aantal uitgevlogen jongen per gelukt nest

Broedgegevens

Havik	nesten	eieren	N	jongen	N	uitgevlogen	N
1999	4	nb		nb		2,3	3
2000	4	nb		nb		2,2	4
2001	8	nb		nb		2,3	7
2002	6	nb		nb		2,3	6
2003	5	nb		nb		2,0	5
2004	7	nb		nb		2,5	6
2005	12	nb		nb		2,4	11
2006	11	nb		nb		2,2	8
2007	15	nb		nb		2,2	12
2008	18	nb		nb		2,4	17
2009	17	nb		nb		2,0	12
2010	18	nb		nb		2,5	15
2011	23	nb		nb		2,6	22
2012	27	nb		nb		2,4	18
2013	23	nb		nb		2,1	18
2014	23	nb		nb		1,8	20
2015	20	nb		nb		2,2	19
2016	23	nb		nb		1,8	17
2017	24	nb		nb		2,5	17
2018	24	3,4	21	2,9	23	2,7	21
2019	20	3,5	17	2,6	17	2,4	18
2020	23	3,0	20	2,5	13	2,4	19
2021	21	2,8	17	2,3	13	2,8	11
2022	22	2,9	18	2,6	20	2,6	20
2023	17	3,3	13	2,8	11	2,6	10

Torenvalk	nesten	eieren	N	jongen	N	uitgevlogen	N
2007	2	nb		nb		5,0	2
2008	3	nb		nb		3,3	3
2009	2	nb		nb		3,0	2
2010	3	nb		nb		4,7	3
2011	3	nb		nb		3,7	3
2012	3	nb		nb		5,5	2
2013	3	nb		nb		5,0	1
2014	3	nb		nb		2,7	3
2015	5	nb		nb		3,4	5
2016	5	nb		nb		2,6	3
2017	5	nb		nb		4,5	5
2018	7	5,7	6	5,7	7	5,7	7
2019	14	5,0	9	4,5	13	4,5	13
2020	21	4,9	15	3,9	19	3,9	19
2021	15	5,1	13	4,7	13	4,5	13
2022	10	4,9	9	5,0	6	5,0	6
2023	10	5,1	7	4,0	3	4,6	8

Sperwer	nesten	eieren	N	jongen	N	uitgevlogen	N
2005	3	nb		nb		2,0	2
2006	3	nb		nb		3,3	3
2007	6	nb		nb		3,0	5
2008	10	nb		nb		2,4	5
2009	4	nb		nb		2,3	3
2010	10	nb		nb		2,9	8
2011	13	nb		nb		2,7	9
2012	12	nb		nb		3,2	6
2013	9	nb		nb		2,0	4
2014	6	nb		nb		2,5	2
2015	6	nb		nb		2,0	1
2016	8	nb		nb		1,5	2
2017	3	nb		nb		4,0	2
2018	6	4,5	4	3,0	5	2,3	3
2019	8	5,3	6	3,7	6	3,7	6
2020	8	4,5	6	4,3	3	0,0	0
2021	2	6,0	2	5,0	2	3,0	1
2022	7	4,5	6	3,3	7	4,7	3
2023	3	4,0	3	3,3	3	4,5	2

Buizerd	nesten	eieren	N	jongen	N	uitgevlogen	N
2001	7	nb		nb		1,7	7
2002	4	nb		nb		1,7	3
2003	5	nb		nb		1,2	3
2004	8	nb		nb		1,3	7
2005	17	nb		nb		1,9	14
2006	16	nb		nb		1,7	12
2007	23	nb		nb		1,8	18
2008	30	nb		nb		1,7	26
2009	23	nb		nb		1,7	19
2010	34	nb		nb		1,7	19
2011	35	nb		nb		1,7	26
2012	24	nb		nb		1,7	19
2013	38	nb		nb		1,5	26
2014	36	nb		nb		1,8	30
2015	42	nb		nb		1,6	38
2016	56	nb		nb		1,5	41
2017	65	nb		nb		1,7	53
2018	68	2,3	55	2,0	49	1,8	51
2019	79	2,6	57	2,3	71	2,0	68
2020	52	2,3	38	2,1	24	1,9	32
2021	40	1,9	28	1,7	32	1,5	32
2022	51	2,2	36	1,8	45	1,7	43
2023	47	2,3	34	2,0	26	2,0	37